

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kü-
ldendőek.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasáboz petit sor
10 kr., többzetű hirdeté-
tésnél olcsóbb. Nyitlter
sora 25 kr. Bélyegdíj min-
den hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Köziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 15 kr.

Megjelenik minden kedden.

Egyes szám ára 15 kr.

Bács-Bodrogh megye területén sok* gőzkazán dolgozik. Azonkívül tekintélyes számban található még értelmesebb gazdánk színe alatt sok más mindenféle gép, mely egyfelől a drága és lassu kézimunkát helyettesíteni, másfelül a felesikart igények folytán immár szebb és izlősebb kiállításra szorított terményeket finomabban előteremteni és forgalomba hozni van hivatva.

Túlözva se lehet mondani, hogy van megyénk területén annyi gép, amennyit egyrészt az itteni nagybirtokosok feldolgozandó készletének mennyisége, másrészt a kézi nap-szám drágasága, sőt hiánya miatt itt tartani kellene. Azonban ezen meglevő gépkészlet is oly tetemes és a kezeléséhez értő egyén olyan kevés, hogy bizonyára nem egy érdeklődő körben fölmerült már célirányos eldöntése azon fontos kérdésnek: miképen lehetne a létező gépeket megfelelő gondozásban részesíteni, drága pénzbe kerülő és csupán erre használható gépészek nélkül?

Reméljük, hogy ha meglesz az adai földmives iskola, bizonyára gondoskodik a szervezésére kiküldött bizottsága megyénk gazdasági egyletének arról, hogy ott a nevelődés a gépkezelésben is megfelelő jártasságot tulajdonítsanak el.

Ezen időpont azonban még igen messze van, ha megmondjuk, mikor érünk oda, hogy az az iskola megnyíljon, hogy nagy számu hallgatóság fogja látogatni és lassanként a megye minden községét, minden nagyobb gazdaságát előzőlni.

Addig várni nem lehet. De nem is oly természetű az ügy, hogy bizonytalan messze időre elodáznai lehetne.

Tudja minden gyakorlati gazda, hogy ha a szolgálatában alkalmazott gépek csak legkisebb baja is esik, mennyi társadással, költséggel, utánjárással és munkamulasztással jár, míg azt helyreigazíthatja és újra használatba veheti. Ha még ehhez hozzávesszük, hogy a gépek rendszeres használat közben, tehát a nagy munkaidő derekán szoktak elromlani: képzelhető annak a szegény gazdának az aggodalma és megakadása, aki nem is számítva ezen balesetre, csak a géphez kellő munkaerőt fogadta föl s míg ezt egyrészt elbocsájtani nem meri, sőt fizetni kénytelen, addig a gabonája el-takarítása nemcsak hogy nem halad előre, hanem az idő viszontagságainak kitéve napról napra vesz értékéből, avagy talán előre terminusra eladott levén, még érzékeny bírságvesztést is von maga után. A szegény gazda ekkor kipked-kapkod fűhöz fához, de nem tudja mitevő legyen.

Mert hányadik falu vagy kis város az megyénkben, ahol meg tud egy ügyes géplakatos élni? — mikor egyszer még most is madzaghúzás fabicskát használunk ajtókat gyanánt! Bizony kevés olyan hely van és ott kell hagyni a gazdának cséplés derekán a szérut, bevontatni nyomtatógépét a hetedik városba, néhány napig a műhelyben rostokoltatni és csak aztán folytathatja megint a javában elhagyott munkát. Ezen esélyek napirenden vannak és nem hisszük, hogy tulzó színekben rajzoltuk volna azokat.

Epen azért ezek komoly megszívlelése után hasznosnak vélünk, ha a megyei gazdasági egyesület, mint az efféle mozgalmak hivatástervező szívéje, ezen fontos kérdésben tervezetét dolgoznék ki és annak gyors életbeléptetése által még a beálló aratás előtt gondoskodnék a gazdáinkat fenyegető munkamulasztási veszély elhárításáról.

Ugyan a géptulajdonosok maguk is összeállhatnának arra, hogy mogyiban tartsanak el egy ilyen mozgó géplakost; azonban az sohasem lehetne oly tökéletes, hogy nagyobb szerű reparatókat végezhesen. Mert akkor nagy és költséges gépműhely, azonkívül magát jól megfizetett mester kívánatik.

Legjobb lenne még talán, ha a megye 6—8 nagyobb városa szerint kisebb géptársulatokra oszolna és mindenütt alkalmazna kisebb műhely géplakatosokat; nagyobb műhelyt elég volna egyelőre Szabadkán és Újvidéken, Zomborban és Baján állítani.

Egyébiránt a részletek kidolgozása már nem tartozván eszmemozgató tisztünkhez, mi ezennel ennyiben hagyjuk e kérdést és kötelességünket teljesítettnek érezzük, midőn e fontos megoldani való kérdést a megyei gazdasági egylet fáradhatlanul buzgó titkárnak bővebb tanulmányozás és véleményadás végett becses figyelmébe ajánljuk.

LEVELEZÉS.

Palanka, 1881. évi június hó 17-én.

Tekintetes szerkesztő úr!

Gromon Dezső, a tovarisovai kerület szabadelvű pártja jelöltjének körutjáról és ünnepélyes fogadtatásáról van szerencsém a következő nevezetesebb mozzanatokat kiemelni:

*) Taval 129 volt; ezidén 50-nel is több van annál. Szerk.

F. hó 13-án Bácsujfalun, 14-én Bács, Tovariso, Obrovác és Gajdobra, 15-én Paraga és Szilbás községekben megjelenvén, kivétel nélkül mindenütt a legmelegebb szívélyességgel és eget rázó éljenzéssel fogadtattott; 15-én esti 7 órakor Palánkán volt szerencsénk leendő képviselőnkét üdvözölhetni, s bár az idő kedvezőtlen és hűvös vala, de azért a lelkesedés annál forróbban mutatkozott, mert fogadtatásán az összes értelmiség képviselve volt; tiszteletére még az este fáklyásmenet rendeztetvén, melynek élén Harlikovits Károly közkedveltségber és becsülésben álló fáradhatlan és derék győgszerészünk üdvözlő Ó méltóságát, és válogatott szavakban tolmácsolá a választó polgárok leikes érzelmeit, mit Gromon Dezső igen megthattott és nagy köszönettel fogadott.

Másnap este az iparegylet helyiségében a tiszteletre rendezett banquettel személyes jelenlétével díszíté; öröm volt látni ez alkalommal a jelenlevő urak és polgárok lelkesedését, a melyet szebbnél szebb és önzetlen szerzetűket eláruló felköszöntésekben nyilvánítottak és oly sürűen, miszerint Gromon Dezső képviselőnk nem kevesebb mint 16 viszontköszöntésben tolmácsolá örömeztetőit; éjfélt után elbucszván, harsogó éljenzés és vidám zenekar kísérte egész a szolgabíró lakásáig, hol szállva volt.

17-én délelőtti kísérve számos választóval és a nép szeretetével Bukinba folytatta körutját, az itteni derék bafaiak már nem csak szavakba önték lelkesedését, hanem virágokból és növényekből egy gyönyörű diadalkaput is emelvén, és ott összpontosulván, ugy fogadták képviselőnkét, kit megérkezte után az ottani derék jegyző köszöntvén, a nép iránta táplált rokonszenvének szívéhez szóló szavakban adott kifejezést, megemlített, miszerint megválasztása nemcsak óhaja a kerületnek, hanem ennek sikerülttettleg is előmozdítandja; — ezek után Gromon Dezső, miután ismeretes finomságával és hasonlíthatlan kellemes modorával a községet itt is elragadván, az ottani plébános Kleiner Adolffhoz szállt, honnét este Novoszel-lóra utazott.

Adja Isten, hogy ezen érdemekben dús férfit 8 nap mulva mint képviselőnkét üdvözölhessük, és azt hiszem a választókerület $\frac{3}{10}$ része velem tart, midőn azt kiáltom: „Éljen Gromon Dezső képviselőnk!”

Ugyanez alkalommal szerencsénk volt Sándor Béla megyénk szeretett főispánjához is, ki elég kegyes vala hivatalos körutja alkalmával bennünket is meglátogatni és ez által újra bizonyosságát adá — mint a megye apja, — gyermekei vagyis irántunkí vonzalmának és szeretetének; elképzelhető, mily örömmel és lelkesedéssel fogadtattott ugy Bukinban, mint itt Palánkán is.

A legnagyobb szerencse — őt vendégének üdvözölhetni — Harlikovics Károlynak jutott, kinek lakásán, Palánka 3 községének notabilitásai és polgárai a tüzoltóság és a lövészek, csakhamar megjelentek, fáklyás zenével és örömtől dagaoló kebellet; ez mondatom, elragadó látványt nyújtott; lángban uszott az egész templom tér, de lángra kaptak itt az érzelmek is, különösen akkor, midőn Mezey Károly ügyvéd a legtevékenyebb és legszeretettebb férfiak egyike, és a kedélyesség mestere, a főispán ablaka előtt fedetlen fölvel megállván, a nép szavát, — a mely szó az Isten szava, — oly megható alakban és szívet elérzékenyítő hanggal tolmácsolá, hogy még a fásziví embert is megindította volna; elms beszédét menydörgéshez hasonló éljenzés és leirhatlan üdvívalgás követte és azután siri csend lön. — Ekkor megszólalt a főispán; meghatottságát eláruló szavai mély benyomást tőnek a jelenlevőkre, röviden beszélt, de gyönyörűen, velős mondatai határozottságot, kifejezéseit mélyből érzelmet áruáltak el, eláruták azt, hogy szíve van, és hogy érti a népet és érzi annak bajait; végül pedig megköszönte az ünnepélyt.

Másnap a főispán tiszteletére a Duna szállodában egy fényes terítékű banquette rendeztetvén, melyen a kir. járásbíró és albirót kivéve minden hivatal és osztály képviselve volt.

A főispán első sorban az uralkodó házra emelte poharát, ez után pedig Dr. Eremin szeretett és igazságos szolgabíránk éltette a főispánt ércos hangon és lelkes szavakban, Mezey Károly, Tisza Kálmán miniszterelnökről emlékezett meg, Harlikovits Károly pedig az egyetértés mellett harcolt, és így tartott volna ez még Isten tudja meddig, ha szeretett főispánunkat a kötelesség körükből ki nem ragadta volna.

3 órakor délután az összes jelenlevők és két zenekar kíséretében a dunagőzhajózási állomásra érkezvén, onnét $\frac{1}{4}$ 4-kor még egy utolsó, „Isten hozzád” és meleg kézszorítások után harsogó éljenzés közepette a hajóval Újvidékre tovaröpült.

Isten vezérelje utain!

Palánka.

Jankovác, 1881. jun. 15.

Tekintetes szerkesztő ur!

A bajavidéki róm. kath. néptanító egylet gyűlése folyó hó 7-én tartott meg melynek nevezetesebb mozzanatairól, lefolyásáról, már volt becses lapjában közlemény.

Utóhangként szabadjon *) nekem néhány észrevételt kockáztatnom, a gyűlésben előfordult dolgokra nézve.

Lehet, hogy valaki azt gondolja magában, miért nem szólalt fel a gyűlésen? Nem mindegyik oly szerencsés, hogy rögtön a tárgyhoz szólva helyesen észrevételezzen, némelyiknek idő kell ahhoz, hogy kifogástalanul előadhasson valamit, nem tehetek róla, hogy kellő készlettel rögtönözve a felmerült kérdésekre alaposan nem válaszolhattam, miért is utólagosan megfontolva írom le a következő észrevételeimet:

Elnökölő Berényi Dániel apátplébános ó nagysága a bajavidéki tanító egyletnek felejtethetlen emlékü volt elődjéről néhai Kabinszky Mihály püspökről, oly kitűnő, tartalomdús és szívrható emlékbeszédet olvasott fel, hogy a borsodli administrator helyesen járt el, midőn indítványozá, hogy a felolvasott remek emlék beszéd tanügyi és más lapokban is közzétéssék. Magam is örömet hozzájárultam a méltányos indítványhoz, de valjon ezzel megörökítették-e a fenséges emlékbeszéd? Igaz, hogy azon számokat eltehetjük emlébbe, a melyekben az kitéve lesz; de kérdem nem lenne-e érdemes azt külön füzetbe nyomtatni és az egyleti tagok sőt nem tagok között is szétosztani? Így legalább mindazok kik a nagy elhunytat tisztelték, abban örökös emléket bírnának.

Az elnökség által három tagtárs elhalálozása jelentetett be, melegen ajánlom, hogy az elhunyt tagtársak fölött, kik a tanügy terén érdemekben megőszültek mint p. o. Kersch Máté volt bácsalmási tanító, ki 43-évig lankadatlan buzgalommal, kitartó türelemmel, ernyedetlen szorgalommal működött tövises pályáján; hogy az élők, különösen a fiatalok veterán elődjük életrajzából tanuságot merítsenek és nemes példájukat kövessék.

A felolvasott értekezésekre vonatkozólag megjegyezni bátorodom, hogy azok oly nagy számban vétettek fel, miszerint maga az elnök belátván, miszerint azokat végig hallgatni lehetetlen, felszólítá a felolvasókat, hogy csak röviden dióhéjban adják elő a különben jeles munkálatokat. Arról tehát szó sem lehetett, hogy valaki azokra érdemleges észrevételt tegyen. Mert egyes kiszakított helyből az egész dolgozat kül és belbecsére nem lehet következtetni, pedig a helyes megjegyzések által tűnnek ki mind fény, mind árny oldalai a dolgozatoknak. Részemről inkább kevesebbet kívánnék végig hallgatni az értekezésekből, de azokat azután úgy meghallgatnám, hogy egy kifejezést sem szeretnék abból fülem mellett észrevétlenül elereszteni. Pedig a jövő egyleti közgyűlésre is több dolgozatra lettek felszólítva az egyleti tagok, tehát akorra sincs remény, hogy azokhoz tüzetesen lehessen szólni.

Kívánatos lett volna nemcsak kétféle bírálat, hanem a jutalomra érdemesített két pályaműnek felolvasása is; sőt azokat lapok útján sem lenne fölösleges közzétenni. Legkívánatosabb lenne pedig az, hogy nemcsak ketten, hanem számosan pályáznának, mire az elnök a jelenvolt tagokat fel is buzdítá, hogy így a jövőre avval lehessen dicsekedni, mivel a vágsselyei esperesi kerület tanítói tanácskozmány leirója: „A munkálatok halmazát látva engam meglepett ez a dolog. Ennyi munkálat! Minden tanító dolgozott és pedig mint a bírálók elismerték mindnyájan tanulmánynyal, szorgalommal és jól.”

Kár hogy gyakorlati előadás nem tartatott, annak nem volna szabad elmaradni egy gyűlés tárgyszorozatából sem; mert noha sokat lehet tanulni az elmélet után is, de mégis a gyakorlat az igazi mester, különben övendve vettem tudomásul, hogy a jövő közgyűlésen gyakorlati előadás is lesz.

Végre a mit egyszer a gyűlés határoz, különösen közfelkiáltással, azt ne másítsa meg a másik pillanatban ugyanazon módon, legyen a gyűlésnek főjellemvonása a határozottság, a mit tehát egyik szavával kimond, a másikkal ne vonja azt vissza. Legelőszérűbbnek tartanám, különösen ha kiküldetésről avagy választásról van a szó, hogy akkor ne egyes ajánlgasson, hanem legyen egy állandó kandidáló bizottság, mely a közgyűlés elé terjessze jelöltjeit avagy még helyesebben titkos szavazással döntsön. Kiváló tisztelettel

Somogyi.

Alsó-Bácska, június hóban.

Alig hisszük, hogy Bács vármegyében volna oly kerület, melyben a közigazgatás oly siralmas állapotban volna, mint épen a bácsi kerületben. Itt Nagy József a szolgabíró. Egyedül e kerületben három-négy év alatt 4—5 községi jegyzőt fel kellett a megyének függeszteni hivatalaiktól. Szomorú siralmas egy állapot! A bácsujfalusi jegyző 2—3 év előtt függesztetett fel; iszonyuak voltak az állapotok, sehol semmi számadás. Midőn később utódjai által a számadások gondolom formán megcsináltattak, az árvák atyja kénytelen volt 300 firt hiányt pótolni, melyet a jegyző elsikkasztott. Szerződéseknak egész halmaza tekiűdt, melyeket bekebelezés végett elvállalt, egy betűt sem dolgozott, de az érettek járó jutalmazást felvette.

*) Nem „szabadjon,” hanem „legyen szabad.” Mert a „szabad” melléknev s azt ige gyanánt ragozni, bár általában divik, nem helyes. Szerk.

A bácsi jegyző, nevezetes Oltoványi, két év előtt szintén felfüggesztetett, inkább a törvényszék által, plávnai árvapénzek sikkasztása folytán, noha Bácsban is iszonyu dolgokat művelt a szolgabírónak szeme előtt, ki mindezeket nem látta. Ivetek kellene összeírnom, ha minden egyes visszaélést csak röviden is érinteni akarnék. A novoszellői jegyző szintén fel van függesztve és elesapva Legújabbban pedig a tovarisovai községi jegyző család, zsarolás, sikkasztás és okmányhamisítás miatt függesztetett fel és ellene a büntető eljárás is megindított. Több évi számadás hiányzik, ami pedig van, az oly rossz és hamis, hogy minden tétel ellenkezik a tényleges igazsággal és a megye által kifogásoltatott. Iszonyu egy zűrzavaros állapot, csakis a boszniai állapotokat lehet vele összehasonlítani.

Ez idő alatt, míg Kyrilovics Gerő jegyző volt, a községnek törvényen alapuló önkormányzati joga egészen megsemmisült. Egy ur volt a községben, Kyrilovics Gerő jegyző. Amit ő akart, azt kivitte. Nagy József szolgabíró ur nagyon elnéző volt irányában. Tiszteletesebb képviselő nem is mertek eljönni. Ha nem úgy akartak szavazni, mint ő akart, s ha minden ügyben neki nem tőmjéneztek: úgy a község háza mindig egy falusi koresmai jelenetnek volt színtere. Istent, angyalokat, szenteket szidta a képviselők előtt, huncut gazembernek, betyárnak elnevezte. Akárhányszor történt, hogy a szolgabíró jelenlétében szidta őket, amekül, hogy egy korholó szava is lett volna ellene, és ez a kegyes elnézés annyira felbátorította őt, hogy majdnem minden gyűlés ilyen jelenetnek volt tanuja. Utóbb a képviselők majd mindnyájan elmaradoztak, csak saját emberei maradtak, ezekkel pedig megszavaztatott mindent, zűrdet, fehéret. Több ezer forintot van ott szó. A község évenként 3-500 h. legelőföldet szántott, és e pénz úgy elpárolgott, hogy mai nap még nyoma is alig van. Török basák uralkodása nem lehetett nyomasztóbb, mint ezen állapot.

Bárki is folyamodott volna sz. urhoz, e zsarnoki intézkedései és eljárása ellen. sz. b. ur ígért valamit, hogy majd tesz, de csak azért, hogy megszabaduljon tőle, s minden a régénél maradt.

Panasz panasz után ment az említett jegyző ellen a megyéhez. Minden vizsgálat, melyet a bácsi szolgabíró, ellene megejtett, minden eredmény nélkül maradt. Az ügy még sem maradhatott így, a lakosok nem nézheték, hogy egy szédülő egy pár tányérnyalóval a községet tönkre tegye. Újabb panaszt emeltek, ügyvédek fogadtak s minthogy bizalmukat elvesztették a bácsi szolgabíró ur igazságszeretete irányában, kívánták, hogy egy igazságos és érdeknélküli egyén bizassék meg a vizsgálatnál. A sok panaszt végre a megye is megalkotta, a palánkai szolgabíró urat tek. dr. Eremint bízta meg a panasz megvizsgálásával. Borzasztó dolgok jöttek napfényre: levélből pénzeket sikkasztott; befizetett adó vagy más pénzeket zsebre tette, a naplőba be nem vezette; köztvényt hamisított — aláírásokat hamisított és más szegény ember nevében pénzt felvett a takarékpénztárból; sok más adatot és büntényt nem is említek. A tek. megye ezen büntények folytán ötlet fiaival együtt hivatalától és minden illetményétől felfüggesztette, és büntényítő vizsgálat megindítása céljából az összes iratokat (30 iv) a törvényszékhez elküldötte. Így szabadult meg a község egy szörnyetegtől csak 3 évi kínos küzdelem és folytonos panasz vád folytán. Felfüggesztés után sült ki, hogy már jövő évre kivett 3-600 forintot, szbíró ur ezt is tudta, neki ez ellen nem volt kifogása.

Boldog alkotmányosság, boldog Bács vármegye!

Chalia szövege.

A zombori színházban elszavalta Tókes Emilia urnő 1861. jun. 18.

Ember! gondold nagyot, gondold merészet;
Szálljon meg az istenítő igézet;
Vetőd le mind, ami benned por, salak,
Hogy eszményi fenségében lássalak!

Állat a test, égi részed — a lélek;
En is égi vagyok, ahhoz beszéllek.
Oh de boldog lennél, drága jó rokon!
Ha okulnál e rokon hangokon.

Holtig tartó nagy iskola az élet;
Benne meg az óvatossá megteved;
Téjj hát ide, prédikáló székhelyem,
És tanul meg ajkamról, mit hogy rendez.

Itt tudod meg, hogy szeretni a Magyart,
Tünni érte ellenséges vasagpart,
Odaadni ezt a drága életet:
Nem halál, de üdvözítő élvezet.

Itt látod meg, hogy elvért küzdve rég,
Hány dicő hőst összetört a sorsherek;
De élők él, — a hős minden csepp vére
Száz újabb hőst terem az ő helyére.

Őröm és bú, tarka remény, csalódás,
Eszmény, melyet a véletlen elodáz,
Dugába dől nagy törekvés, küzdelem,
Siker, bukás: itt példakép megjelen.

Itt a győtrő vagy csalódott szerelem
Szánalmat kelt a részvevő kebelen;
Maskor meg... mint két szív festő bimbóját,
Üdvözítő hozsannával tapsolják.

Itt, ahíven ingatag az akarat;

Ki magára önkézzével bánj sarat;

Aki bohó, hebecsurgya, vagy gyáva,

Kineveti maga-magát, ha látja.

Itt az örök, megdöntetlen igazság

Diadalra jut, akárhogy forgassák;

Itt a szépnék-jónak biztos a siker,

Mert ha veszt is, diadalal esik el.

Ez a templom minden ember temploma,

Tegjének minden szívében lesz nyoma.

Ide jertek! Ez a jelen, jövő s múlt

Szent jósdája! — Boldog, aki itt tanult!

M. I. L.

HULLÓ CSILLAGOK.

Bihari Gyula beszélya.

(Folytatás.)

„Oh mily jó is lehet ott alant, mélyen a víz fe- nekén, évezredek át kitől sem háborítva, csendesen aludni a vendégszerető hullámok lágy csókjaiban fű- rűdve örökké. Talán jobb is lenne ott lent, a nyájas hullámok karjai közt, mint e mogorva földön, hol oly sivár, oly idegen minden előttem! Oh Julia! ragyogó csillagom te! mért vonod el a szegény, járatlan vándortól vezérlő sugaraidat, a ki benned bízott s a ki most csatkozni készlet ön szíve?! Oh te szelíd szellő enyhítsd meg az én fájdalmaimat! Menj! panaszold el neki égő szenvedéseimet. Te dalos kismadár zengd el ott ablakánál fájó keserveimet! Ti lágyan zsongó habok tanítsatok meg tünni, a legszentebb türelemmel, leheljétek szívemre, hogy örök visszhangként dobogja szüntelen a gyötrelmes szót „Várj!” Ti mosolygó parti kis virágok, fűztek egy szép, hervadtalan fű- zert s hirtétek rá a remény jótékony harmatát szen- vedő lelkem köré. Oh tanítsatok meg remélni, tünni egy szebb idő után, mely meghozza őt, mely lemossa az ő édes, az ő drága csókjaival lelkemről ez átzen- vedett kínos percek szomorú emlékeit!”

„Uram! ha kérdenem szabad!” szólalt meg háta megett egy érces férfi hang.

Szamosváry megfordult és csekély távolságban az említett halász legényt pillantá meg, ki illedelme- sen, levett főveggel állt előtte.

„Ha kérdenem szabad uraságodat — szóló új- ból — nem menne a tóra? A víz teljesen nyugodt s így kedvező alkalom ritkán jelentkezik a csónakázást ked- vezőknek. Ha igen; készséggel szolgálok lepke köny- nyűségű naszádommal.”

Szamosváry firkéssze tekintett az idegen ember arcára. E finom, szabályos vonások oly különö- nek tüntek fel előtte egy egyszerű pórban. Modora, meg- jelenése, minden mozdulata oly könnyedséget, oly sza- batoságot árultak el, szemei, szép férfias arca oly kellemet hintettek el egész lényén, hogy egy a nép alsóbb rétegeihez tartozó szegény halász legényben e tulajdonok meglepték a gróft. A másik percben azon- ban felhagyott firkésszedő gondolataival. A véletlen játéka. A szerencse pazar adománya.

A csendes tó oly varázst gyakorolt lelkére, hogy sehten elhatározá magát a vízre szállni. Hiszen ugy sem sok habozást igényelhetett, maradjon-e, menjen-e? Mindegy. Bánata elkíséri ide is, oda is. Aztán az alvó tó oly regényes képet tárt ki előtte, mintha csakugyan némi szórakozást ígérne beteg lelkének.

„Vezesd elő sajkádat!” válaszolt röviden a vá- rakozónak.

„Legott itt leszek uram!” szóló az s a partmen- tben eltűnt. Pár pillanat múlva Szamosváry csinos naszádot pillantott meg gyorsan előre sikamlani a fűge hullámokon.

A fiatal sajkás megállítá a kis járművet s a köz- vetítő deszkát a partra vetve, felszólítá a gróft a belépésre.

„Ha fizet ön uram ötven pénzt, egy óráig ren- delkezésre állok.”

Szamosváry nem válaszolt. Némán a naszádba lépett és nyugodtan foglalt helyet annak öblös gyom- rában elhelyezett padon.

Pár perc múlva a kis naszád a csendes hullá- mokon ringatá magát.

Pajkos locsogással csókolgatók körül a vidám habok a tovasikamló sajkát. A tó ezüst habjaiban vi- doran játszó vízi madarak ijedt vihoggással röppentek fel az uszó jármű elől, és beljebb újra eltűntek a víz titkos keblében. Szamosváry szemeit merően a sima tóra szegezve, csendesen maga elé merengett, míg a kis jármű sietve nyomult előre a könnyű habokon s midőn a gróf gondolataiból felocsúdvá feltekintett, már mélyen a tó közepén találta magát. A sajkás fi- tyűrészve gyorsan szelé izmos karjaival a szőke hullámokat, de szemei firkéssze esüngtek a gróf bánatos arcán, mintha lelkével annak lelkébe kívánna hatolni. Szamosváry feltekintett és észrevette, hogy a fiatal hajós legény mohó kíváncsisággal firkésszi arcát. Gyor- san elfordítá tekintetét, nem mert a legény szemébe nézni, félt, hogy az meglátja annak tükrében azt a kínos lángot, mely majdhogyan agyonégeti lelkét. A le- gény észrevette zavarát, finom, ironikus mosoly lebe- gett el ajkain és aztán alázatos hangon megszólítá a gróft.

„Uraságod oly levertnek látszik, pedig oly kedé- lyes itt a tón — kezdé — hogy a természet szépsé- gébe mélyedve, az ember egy időre mindent elfeled! s aztán —

„Ne fecseggj szolgál!” — pattant fel a gróf boszú- san — „Ki kérdezt?” szóló haragos pillantásokat vetve a kotnyeles arera.

A legény szemei villámokat szórtak, arca fello- bogott és zavartan hebegett néhány szót mentségére. Szamosváry azonban nem méltatta több szavára.

Mintegy tíz perc telt el így néma, unalmas egy- formaságban, midőn a hajóslegény felállt a naszádban és kutatva tekintett szét a tó csendes felületén.

„Hahó! — kiáltott fel egyszerre — majdnem az az örvénynek mentünk!” és gyorsan másfelé terelte a sajkát. „A víz már sodorni kezdett!”

Szamosváry felnézett és csaknem akaratlanul kérde.

„És veszélyes az örvényhez közel kerülni?”
„Ha veszélyes-e uram? Hol a víz kissé sebeseb- ben kezd sodorni, ott már az örvényhez közeledünk s onnan minden sajkás rémulve fordítja el járművét, mert kit egyszer balvégzete az örvénybe ragad, nincs hatalom, mely mentőkezet nyújtson a szerencsétlennek. Az menthetlenül oda vesz.”

„És nem lehet mentő kísérleteket tenni?”
„Hozzá közelíteni sem. A víz az örvényben ret- tentően forog körös-körül s a sajka, mely oda kerül, felfordul és rövid idő alatt a víz alá merül!”

„És történt már sok ily szerencsétlenség?” kérde kíváncsian a gróf. Az ügy érdekelni kezdé.

„No az ritkán esik meg. Az örvényt ismeri min- denki s már messziről elkerülik, mint most mi tettük. De voltak oly szerencsétlenek, kik nem ismerve a víz átkos titkát, az örvénybe kerültek. Legutóbb gróf Pit- toni olasz és vetélytársa temetője lett az.”

„Hogyan?” kérde a gróf hirtelen. Az ügy le- kötni látszik figyelmét. A hajóslegény arcán és sze- mein egy titkos fény rezgett át. Mintha csak e kér- dést látszott volna vánni. Gyorsan válaszolt.

„Nagyon különös módon! Ha kívánja; a legna- gyobb készséggel beszélem el az egész tragédiát ura- ságodnak.”

A gróf szívében fel volt keltve az érdekltség s bár az ügy eléggé érdekelni látszik, egykedvűleg vá- laszolt a legény szavaira.

„Beszélj, ha akarsz!”

„Mintegy két éve — kezdé — hogy N. gróf a fürdőbe érkezett egyetlen leányával Bertával és an- nak jegyeseivel Pittoni gróffal. A menyegzőt e vidéken akarták megülni. Már kivolt tűzve a szép nap is, me- lyen a boldog vőlegény oltárhoz vezetí bájos meny- asszonyát. A gróf előkelő, daliás alak volt, a gróf- hölgy csodaszép. Megjelenése villám volt a fürdő ven- dég közönségére nézve. De arca örökké bánatos. Va- lamí megmagyarázhatlan féreg látszék emészteni ke- lében. Mindenkit fagyos közönytől fogadott s finom udvariassággal távolítá el magától a személyét körül- rajongók seregét. Ugy látszott, hogy vőlegényét is figyelmén kívül feleli, kit nem hogy nem szeretni, de épen gyűlölni látszék. Az a hír keringett, hogy atyja elszegényedett nemes és leányát erővel köti a grófhöz, ki mesés vagyonnal bír, és Bertát szenvedé- lyesen szereti. Rebesgették azt is, hogy a grófnő szí- vét titkos szerelm gyötíri, hogy valami polgár szár- mazású fiatal ügyvéddel van viszonya, s azért oly bo- rus örökkön arca, hogy kedvesétől elszakasztották stb. E kőza hírek azonban mind nem lankasztották el sze- relmét a grófi vőlegénynek. Ő égő szenvedélyvel imádtá aráját, s a rágalom undok nyelve sem ejthe- tett volna oly vézót sebet szívében. arája besületén, mit annak egy mosolya, egy tekintete, sőt pusza je- lenléte nem gyógyíthatott volna be a feledés balzsá- mával. De a végzet könyvében másképen volt az fel- jegyezve. A gróf a menyegzője előtti napon nyoma- talan eltűnt. Keresték, de minden igyekezet sikerte- lennek bizonyult. Híre járt a többi közt az is, hogy a menyegző elöl megszőkött.

Azonban megafóla e hírt egy szomorú való. Éppen ama napon, melyen a menyegzőnek kellett volna megtartatni, a halászkó a tó hullámai közül egy hull- lát fogtak ki, melyben ismerő az eltűnt Pittoni grófra ismertek. A dolog óriás meglepetést és rokonszenvet keltett és tömérdek mememondakra nyitott alkalmat. Senkisé gondolhatta el, hogy mi indította a gróft oly kétségbeesett lépésre, mert azt mindenki kétségte- lennek tartotta, hogy a gróf öngyilkossági szándék- ból vetette magát a hullámok közé.

Az orvosok „constatálták” hogy az öngyilkosság oka elmeháborodottságban rejlik, azonban az erre szolgáló okot senki meg nem magyarázhatta. Vol- tak, a kik szerencsétlen szerelm okozatának, bukás- nak stb. tartották. S tudja Isten mi más nem kü- röltek a szerencsétlen gróf után. Ekkor azonban a végzett sajkás szerélya újra közbe lépett. Ugyan- csak ama nap délutánján a tó keleti oldaláról a ha- lászkó ismét egy hullára bukkantak. Egy egészen ismeretlen arca, kinek, midőn a rendes törvényi vizsgá- latnál zsebeit átkutatták, oldalzsebében egy elázott de még tisztán olvasható iratra akadtak. Ez irat fényt vetett az egész dologra. A szerencsétlen idegen a boldog- talan menyasszony szerelme volt. Elmondta az említett levélben, hogy a grófhölgy esküjét bírja, mi- szerint másé nem leend, hogy nélküle élnie nem lehet s hogy megesküvők mindannak vesztére, ki boldogsá- guk elé gátot vetni megkísérlelé. Leírja hosszú leve- lében, hogy mint kérte a grófnőt, hogy hagyja el atyját, otthonát, rangját s kövesse őt — szőkjék vele — ismerve az öreg gróf magán dolyfét, gögös büszke- ségét, ki kész lenne önkézzével szűnni át gyermekét, mint sem azt egy polgárvezér adja. De a grófhölgy, bár tiltott szerelme gyötrelmei alatt szíve megtört, nem hajlott kedves ifja érdekléseire. Felhozván atyja nyomasztó helyzetét, kit a legsetétebb s a legkétség- beejtőbb körülmények közé dobná eltávozása által.

Könnyekkel váltunk el — írja végül — Oh milyen pillanat volt az! Megesküvém, hogy ha enyém nem lehet, hát senkié sem legyen. Amaz elhatározott szándék érlelt meg agyamban, hogy megölöm a gróft mert szemét a csillagra emelte, mely az enyém. Tud- tam, hogy minden kérdés, köny hasztalan lenne, hogy szándokáról lemondani bírjam. Hasztalan fedtem volna fel előtte szerelmünket — tudta is tán; — hiszen oly örült szenvedélyvel imádtá az én egyetlen Bertámat, hogy kérésesen csak kacagni tudna? Pedig engem örüllté tett már, csak a pusztá gondolat is, hogy szentségtörő kezeivel más érintse az angyalt, kit an- nak minden érintésére mérges undor fog el és mégis néma átengedéssel kell tünnie utált szavait, kéjes öleléseit, marócsókját és aljas vágy sarkalta csipde- zéseit, hisz férje volt, erőszakkal hozzá fűzött társa, kinek joga volt hozzá Isten s ember előtt. És e gon- dolatok elvették eszemet. Mit tegyek hát Isten! mit szabad a mivel nem bántok meg senkit — mi célra víz a mihez jogom van?! Bolond! zúdult reám egy

hang! Kisle- ben. És én Szándékos- tam, hogy p- lőben okor- órgyilkos m- lat, ez kell- tettem, Bert- máért, követ- ólalkodtam- tatással, me- sabb kín, mi- hogy könnye- sőhajt és ne- Hetekig ólál- gény a cse- szentebb ny- Bertának ne- az örök idő.

A beszé- Szamosváry maga is tu- zas tűzben é- valami meg- utóbbi szava- ilt. Szamosv- vevé szavát a villogó szá-

Kedden doktor oper- csis Irma és Piccolo a le- től itt látun- hetetlen volt- játéka jobb v- lehetőséek vol-

Szerdán „Tolonc” ad- szor adott d- get vonzani. is kitétek m-

Csütört színe. Mily- abból, hogy- kozott, hogy-

Alapján hogy Cypru- dül tetszésük- nell Vedress- dójának (Ad- voltáról meg- át visszavá- rendelkezői- ledt küszkö- ket és ötletel- álltak.

Szombat nagy hőbort- ték adatot, munkba föle- sullyal, értele-

Vasárna kedvelők köz- bohózatot né- Az első pad- nyomológ ipa- tek meg oly- mikor az ipa- kedvelők.

Szabács- telett és dal- József parány- Vihary sem, mert a- jére nézve inka- mint drótos t- közé tartozot-

Blaháne- volna ezt az- hiszékeny? az ő áldozat-

Ó leho- köteles mag-

Blaháne- van; ahhoz- még hozzá-

A visze- natnál!...

Baja. ifj. Latinov- június 18-án a jelöltség u- által felkéré- választása.

Almás- lekísérte Al- gadta őket. den vagy ne- dics-pártiak.

Hódság- kinban, Nov- gyánban és- megválaszta-

Bulkes- reméljük, he- képviselőjü-

hang! Kislelkű! visszhangzott reá egy másik szívenben. És én mégsem tudtam hogy mit kell tennem. Szándékos sérelmet kövessék el rajta? Mit ér? Tudtam, hogy párbajt elfogadni tőlem nem fog, mihez különben okom se volt s nem is kerithetnék soha. Hát órgyilkos módon járjak-e el? Megvolt! Igen e gondolat, ez kell, nincs egyéb! Hiába kerülöm! És úgy tettem, Bertáért közös üdvünkért és leltem nyugalmáért, követtem el e bünt. Vízbe fojtottam. Hetekig ólalkodtam ita áruhában, a legkínosabb megtartoztatással, mert kell-e nagyobb megtartoztatás, tartalósabb kín, mint látni őt, hallani szép szavát, tudni azt, hogy könnyei értem omlanak, hogy értem eped, utánam sóhajt és nem szoritni őt bosszúért lángoló szívemre?! Hetekig ólalkodtam itt áruhában mig mint hajóslegény a csendes tóra csaltam. Most megvan! én a legszentebb nyugalommal halok meg, mert tudom, hogy Bertának nem sok örömet és évet hoz már a végtelen, az örök idő.

A beszéd véget ért, a halászegény elhallgatott. Szamosváry sápadt volt és reszkedett, annélkül, hogy maga is tudná, miért? A sajkás arcára tekintett, lázas tüzben égett az, szeméi villámokat szórtak, melle valami megmagyarázhatlan érzéstől korbácsolva, az utóbbi szavaknál hörögni kezdett s ajkán félős mosoly ült. Szamosváry megborzádt az arcától, az ijedelem elvéve szavát s mezdulatlanul helyére szegezve bámult a villogó szemekbe.

(Folyt. köv.)

Színház.

Kedden nálunk először — Lecocq Károly „Kis doktor operettje“ került színre. Az est sikerében Kocsis Irma és Pajor Emilia között oszlik meg a főérdem. Piccolo a legsikerültebb szerep, melyet Kocsis Irmától itt láttunk. Fekete (Castorini) teljesen haszonvetetlen volt, s ezúttal képtelen volt énekelni. Boross játéka jobb volt énekénél. Kiss Pista és Vihary meg lehetőségek voltak.

—r —a.

Szerdán, a gymnaziumi segély alap javára, a „Tolonc“ adatott. Az agyoncsépett és mindenütt százasz adott darab persze nem tudott nagyobb közönséget vonzani. Akik különben jól szoktak játszani most is kitétek magukért.

Csütörtökön a „Váljunk el“ c. vígjáték került színre. Mily kedves és szellemes darab, megítélhetni abból, hogy a közönség legnagyobb része úgy nyilatkozott, hogy akár rögtön szeretné újra hallani.

Alapgonolatát egy szerencsés ötlet képezi, az, hogy Cyprienne (Tökés) a nő elválhatási jogát egyedül tetszésükön akarja feltételeztetni. A férj (Prünell Vedress) ebbe belenyugszik s átengedi nejét imádójának (Adhemar, Vihary). A nő, kívánsága helytelen voltáról meggyőződve, egy rakás komikus helyzetet át visszavágják előbbi kötött állapotára. A ferde örendelkezési logika és a természet rendje elleni ünfelelt kizsákolás mulatságosnál mulatságosabb helyzeteket és ötleteket vet szíre. A főszereplők derékul helyt álltak.

Szombaton a „XXII. Cactus“ c. vígjáték, egy nagy hőbortú komédia, és a „Barátság“ c. jó vígjáték adatott, gyér közönség előtt. Közben a mai számunkba fölvetet verset szavalt Tökés Emilia, jó hangszíval, értelmesen, hatással.

Vasárnap Szabácsy Gyula és Makk József műkedvelők közreműködésével Kempelen Győző kopott boházatos népsziműve: „A két drótos tót“ adatott. Az első padok üresen maradtak, s a hátulsókat túlnyomólag iparosok foglalták el, habár ezek sem jelenek meg oly számban, mint ezt várni lehetett volna, mikor az iparos osztály tagjai léptek fel, mint műkedvelők.

Szabácsy Gyula nem nagy szerepének jól megtelelt és dalai is sikerültek. Alakja tetszetős. Makk József parányi szerepével nem sokat lendített.

Vihary nem vált be jó drótos tótnak, már azért sem, mert a dialektust nem találta el. Vedress külsejére nézve inkább hasonlított egy hortobágyi csikóshoz, mint drótos tóthoz. Az előadás általában a gyöngébbek közé tartozott.

—r —a.

Jön Blaháné!

Blaháné tehát csakugyan jön! Ki merte volna ezt az álomszerű hírt elhinni, akár milyen hiszékeny? Senki, csak az, aki ismeri Csókát és az ő áldozatkésztségét.

Ő lehozta Zomborhoz Blahánét; Zombor köteles magát fölemelni Blahánéhoz!

Blahánének a nevében a története is megvan; ahhoz ajánlat nem fér; csak annyit teszünk még hozzá: „Nem dicsérünk!“ Isten hozott!

A viszontlátásig a pénteki fölső esti vonatnál!...

A „Bácska“ táviratai:

Baja. A rigyicai kerület volt képviselője ifj. Latinovits János, kerületében megjelenén, június 18-án vette által azon felhívást, melyben a jelöltség újbóli elfogadására több száz aláíró által felkérte. A lelkesedés igen nagy s megválasztatása bizonyos.

Almás. Olayt szombaton Hermann Otto lekísérte Almásra. Sok nép, kevés választó fogadta őket. Hogy Hermann Otto kijő-e Szege-den vagy nem, arra nézve a szelbalok és Rudics-pártiak között nagy fogadások történtek.

Hódságh. Pártunk állása Gajdobrán, Bukinban, Novoszellón, Bácsujfalun, Vajskán, Bogyánban és Szilbáson erősen áll. Mi Gromon megválasztatását biztosra vesszük.

Bulkesz. Dimitrievics Milos ur, kit, mint reméljük, hetedszer lesz szerencsénk ügyeink képviselőjéül a jövő országgyűlésre küldeni, kör-

utazása alkalmával szerény kis községünket is megtisztelte látogatásával. Miután ünnepélyes fogadtatás után a magas kormányának a most mult három évbeni működését vázolta, lelkes „éljen“-ek közt tovább utazott. W. B.

Palánka. Vasárnap Popovics Döme zombori ügyvéd itt nemzetiségi programbeszédet tartott és harmadik jelöltnek föllépett.

Hirek.

Kinevezések. Biboros érsekünk Mayer Béla kalocsai kanonokot egyházmegyei tanfelügyelőnek; Schweizer József c. kanonokot a papnevelő igazgatójának; Schön Lajost érseki titkárrá, Macskovics Pált szentzéki aljegyzővé nevezte ki.

A zombori Cziedler párt elnökei az egyes városrészekben: Belvárosban Heindlhofer Róbert; Bánátnban Husvéth István; Cservenében Csarsch Sándor és Darázi Márk; Szelencsében Falcione Gusztáv; Felsővárosban Schaffner József. Jó végzést kívánunk!

Kalocsán 25 tanuló közül kilenc jelesül, 16 egyszerűen, tehát mind megállotta az érettségi vizsgálatot.

Választási határnap Baján jun. 24.

Néhány kereskedő sérelmesnek találta multkori számunkban ezen kitélt: „ott volt néhány iparos és kereskedő; az értelmiség hiányzott“ Persze az illetők ebből azt nézték ki, hogy a kereskedő a „Bácska“ szerint nem tartozik az értelmes emberek közé. Pedig nem úgy van, nem is úgy írtuk, nem is úgy értettük. Értelmes lehet akármilyen iparos, vagy kereskedő; azt emere válogatja; de azért nem értelmiségi osztálybeli. Mert oda a gyakorlat csak azokat sorozza, akik kizárólag szellemi foglalkozást űznek, különösen akik diplomás emberek.

Figyelmeztetjük úgy a hatóságokat, mint az illetékes magánfeleket a falragasz-kihordók azon — bizonyára önkényes hanyagságból eredő — mulasztására, hogy a város külső részeiben egyáltalán semmiféle köztudomásra szánt plakátot nem látni. Pedig épen ott volna az ilyenek kiragasztására legnagyobb szükség, mert az ottani félreeső lakosokhoz sokkal nehezebben jut el a tudnivaló.

A zombori segélyegyletben 700 forint van kiadó. Uj tagok még egyre iratkoznak s örvendetes tényként konstatalhatjuk, hogy a legszegényebb néposztály is kezdi megszokni a zálogházak ezen hivatott egérfogóit.

Beküldetett. A tovarisovai rk. iskola részére a segélyezés a tovarisovai iskolai alaphól a magas minster által utalványozva van, és azt meg is kellene kapni; de az iskola alap pénztára el van sikasztva 1050 frt hiányzik. Egyik bíró tolja a másikra a hibát. R. lelkész feljelentése folytán a tovarisovai bíró és pénztárnok fel vannak függesztve, de a pénz nincs. Bácsi szolgabíró ezt már régen tudta: hogy a pénz nincs meg ott, azért semmit sem tett. Radikális kura kellene itt. V.

Az áruszállítási egyezményhez az osztrák-magyar vasuti igazgatóságok egy függelékkel toldottak. E szerint robbanó tárgyakról szóló fuvarlevelek vörös tintával irandók s a feladónak nyilatkozatot kell adnia arról, hogy az esetben, ha a címzett az árut 6 óra alatt át nem veszi, beleegyeznek abba, hogy az a legközelebbi közigazgatási hatóságnak adassék át. A mérlegelési bélyegnek a fuvarlevélre történt rányomása alapján a vasuti intézetek annak elismerésére kötelezik magukat, hogy a szállítmányi daraboknak mérlegése az üzletszabályzat értelmében megtörtént.

Beküldetett. Fejér Gyula apát-plébános ur 1 db aranyt küldött, egy jó viseletű ifju jutalmazására; Stern Mór ügyvéd ur, egy aranyt a magyar nyelvben legtöbb előmenetelt tanúsító szerb anyanyelvű ifju díjazására; ifj. Vározy Károly ur pedig 2 db magyar aranyt küldött jó viseletű és szorgalmas ifjak kitüntetésére. Továbbá Salamon S. könyvtáros ur 5 db., Karakásevics Milivoj könyvtáros ur pedig 4 db. könyvet küldött, jeles tanulók buzdítására. Fogadják a tanügy nevezett jeles barátai az igazgatóság köszönetét. Radics György, igazgató.

Szerencsétlenség. Vujevich Lajos, gymn. IV. osztályu tanuló, vasárnap délután verebreke vadászgatott a csatornaparton. Vigyázatlanul kezelvén a fegyvert, az oly szerencsétlenül sült el, hogy egy körülötte futkosó fiut, Szemző János kocsisánát fiát, agyonlétte.

A zombori szerb képviselő jelölt vasárnap délután hosszú kocsisortól követve kiment a sztaniticesi szállási választókhoz látogatába.

Ó-Kanizsán Dr. Füzesséry Géza bpesti ügyvéd függetlenségi programmal újra föllépett.

Apatinból Dr. Matlekovits Sándornak maiglan nincs is ellenjelöltje.

Uj táviró-állomás. Hódsághon postával egyesített uj m. kir. államtáviró-állomás nyitott meg, korlátolt napi szolgálattal.

A szabadkai ügyvédi kamara közhírré teszi, miszerint Jovánovics M. Dusan újvidéki lakos, ügyvéd, a kamara lajstromába folytatólag felvétetett.

Követésre méltó példa. Grünwald Ignác rövid-áru kereskedő szentháromság-téri boltján az eddigi német föliratot magyarul cserélte fel.

Beküldetett. Az itthelyt Csóka Sándor igazgatása alatt működő szintársulat f. hó 15-én a gymnasiumi szegény tanulókat segítő egyesület alapítókéjének gyarapítására jótékonycélú előadást tartott, mely előadás tisztja jövedelmének fele Dr. Fleckenstein 1 frt, Bergmann Ágost 40 kr, Garay József, 50 kr, Koczkar aljárásbíró 1 frt, és Heindlhofer Róbert 1 frtnyi föllífi-zetésével 25 frt 30 krt tett Ez összeg átvételét közszönettel nyugtázom. Petricskó Jenő tanár, az egyesület vagyonának kezelője.

A fiatalság július 2-iki erdei multságára szóló meghívók már szétküldtek. Akik tévedésből talán még nem kaptak, s erre igényt tartanak, sziveskedjenek Bieber Gyulához, a rendező bizottság titkárához fordulni, ki a legnagyobb szivességgel szolgálja.

Hymen. Baján Drescher Rezső árászéki ünlök eljegyezte a kedves Heller Amália kisasszonyt.

Bulkesz. Beszélük, hogy hazabeli vállalkozó társaság egy szárnyvasut vonalat akar építeni Palánka és O-Kér közt; a társaság erre vonatkozó engedélyért már folyamodott; bővebbet értesülésünk idején közlünk.

Bács-Bodrogh vármegye előtt Muró András, Arnold Károly, Jellmann József, Grösch Vilmos, Mandich Mihály a jegyzői szigorlatot sikeresen megállották.

Hogy a tovarisovai kerületben mily válogatás nélküli eszközökkel űzi a Nagy-párt a korteskedést, két levélből is olvashattuk. Az obrováci fogadtatás, a bácsi, hódsághi és palánkai korteskedések vi-selt dolgai, a tovarisovai Protits Stévo másállapota: mind oly szenyfoltok, melyeket nem feltárni, de elken-dőzni kellene.

A szekszárdi népzenekar ma este és a jövő napokban városunk vendéglőiben játszik. Tegnap hétfőn, a Vadászúrtben mutatták be magukat.

Ó-Becséről írják: Turián e hó 10-dikén fényes nappal déltáján egy szerb asszonyt az országúton két rablógyilkos megtámadott, hogy nyakáról az arany-fűzért ellopják. Az asszony ellenszegült, mire fejét levágták, testét össze-vissza vagdalták s aranyaitól megfosztották. A tettesek nyomára még nem akadtak. — Ó-Becsén egy jómódu gazdát Terék János tanyáján e hó 12. vérében eszméletlen állapotban találták több halálos szúrásokkal, nem messzire tőle halva bérését Kemény Ignácot 19 éves legényt fején egy halálos furkó ütessel — ugyanott Terék János fogadott 12 éves fiát eszméletlen állapotban, számtalan furkó ütések nyomaival, és végre Terék János fiatal szép nejét homlokán és szája körül egy tompa élű eszközzel nehezen megsebesítve. Rejtélyessé teszi e borzasztó tényállást az, hogy a tanyáról mi sem hiányzik. Terék János, kinek a beszéles orvosilag tiltva van, tegnap Aschinger vizsgáló bíró előtt a következőket tette papirosra. A tanya udvarról én és feleségem lármát halottunk, feleségem kiment, én hallottam annak jajszavát, kiszaladtam és a setét konyhában talált a gyilkos kés — nem tudom ki sebesített meg, eszméletlenül rogytam össze. A nő, a száján ejtett nehéz sebek folytán nem képes még vallani. Ki ölte meg Kemény Ignácot a bérést és ki verte halálra a fogadott fiut — valamint ki sebesítette meg Terék János ifju nejét; mindezt homály borítja. Még egy körülményt kell fölemlítenünk, hogy a tanyán tartózkodott 15 éves kamasz gyereknek semmi nyoma. Terék János és fogadott fiának felgyógyulásához kevés a remény. P. N.

Hírdetmény. A mult évi szeptember 1-én életbe lépett magyar büntető törvénykönyv és illetve a kihágásokról szóló 1879. évi XL. törvénycikk 11. §-a ama intézkedést tartalmazza; hogy az, a ki városban vagy községben a szabad közlekedést az által, hogy az utcán vagy téren árukat, hordókat, ládákat, tüzi-vagy épületfát, kékéket, vagy más anyagot lerak, vagy lerakat — akadályozza, vagy nehezíti, ötven forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Ily közlekedési akadályt képeznek a helybeli lakosoknál dívó szokás szerint a házak elébe beasott utcai padok, azok helyett a házak előtti kiülésre alkalmazni szokott fatörzsek, melyek nem ritkán a járdáknak fele részét elfoglalják. Azután szinte közlekedési akadályul szolgál még a kereskedők, iparosok és szatócsok által a boltok elébe kirakni szokott hordók, ládák és külön-mű árucikkek, főképen pedig a bolti helyiség bejáratai felett alkalmazott ernyők, mely utóbbiak némely helyütt oly alacsonyok, hogy a testpétség biztonságának kockázatát nélkül alattok elhaladni nem lehet. Mindezen rendellenességeknek elejét veendő tisztelettel megkérem mindazokat a kiket illet, hogy említett vizsásgatokat azonnal megszüntetni, a jövőre pedig a közlekedést nehezítő és akadályozó tárgyaknak az ut-cára való ki-avagy lerakásától annál inkább okavodni sziveskedjenek, mert az alig mult időben is egy eset fordult elő, hogy egy egyén az utcán alkalmazott pad-ban lábszár csontján oly sérüléseket szenvedett, hogy miattuk több hétre ágybafekvő betegé és munkakép-telemné vált; és mert jelen felhívásom közzététele után 8 napra mindazok ellen, kik a fennebb részletezett kihágáson éretnek, a törvény egész szigorú lennék kénytelen alkalmazni. Különös figyelmeztetésül szol-gáljon jelen hírdetményem a boltok előtt alkalmazni szokott sátorernyők tulajdonosainak, kiket is arra ké-rek meg, hogy említett ernyőket a boltajtókban belül — vagy ha már kívül alkalmazzák, akkor gondjuk legyen arra is, hogy az azokat tartó vasrudak és fa-lécek a járda felszínétől legalább 3 méter magasságra álljanak. Zombor, 1881. évi június 5-én. Cziedler János s. k., rendőrfőkapitány.

A budapest-zimonyi vasut kiépítésére vonatkozólag a pénz- és kereskedelemügyi miniszterek az osztrák tartományi bankkal és a Fives-Lille céggel mint váll-lalkozókkal kötött szerződést, a már kihirdetett tör-vénycikk alapján. — Az általános vállalkozók most már Schwarz és Gregersen vállalkozókkal fognak vég-leges szerződésre lépni.

Hírdetmény. Némely lakók és háztulajdonosok a közegészségre ártalmas azon rossz szokást gyakorolják, hogy a kapuk alatt kinyuló folyókákon keresztül — melyek tulajdonképp csak az eső és hóviznek az udvar-ból való levezetésére szolgálnak — mindenféle tisztá-talan folyadékot, moslékot, szappanos vizet stb. az utcára kieresztenek, kiöntenek. A lakhelyek légtkörének tisztántartása és mindannak ellárolítása mi a légkört, a talajt tisztátalanná teszi, az 1876. évi XIV. t. c. intézkedése szerint az én kötelességem lévén, óva ké-rem a városi lakosságot, miszerint emlitemmel rendel-lenességektől tartózkodni sziveskedjék, mivel a hivat-kozott törvénycikk 7-ik §-a, a kihágókat o. é. 300 frt bírsággal avagy nem fizethetés esetére 60 napi elzá-rással rendeli megbüntetendőknek. Zombor, 1881. ju-nius 6-án. Cziedler János s. k. rendőrfőkapitány.

Baján a ministerium női ipar-tanműhelyt szándé-kozik állítani. A tárgyalások a tanácsesal már meg-kezdődtek.

Akik a szabadkai tanítóképzőbe fölvetetni óhaj-tanak, jul. 1-ig a m. kir. tanfelügyelőhöz folyamodja-nak. A tanfolyam ezentul négy éves.

Hirdetmény. Azon valójában minden jó érzést mélyen sértő gonosz szokást kiírtandó, mely szerint pajkos gyermekek — talán felnőttek is, ujon épülő házaknak még üde vakolatait, hol éles, hol tompa tárgyakkal végig kaparják, másszor a házakat vörös vagy fekete ironnal, néha korommal bemocskolják, a városi park sétányain felállított padokra, sőt a sétány fának törzseire szemérmellen bevéséseket, bevágásokat és felírásokat tesznek — figyelmeztetnek az illetők, hogy a mult évi szeptember 1-én életbeléptetett 1879. XV. t. c. 80. és illetve 127. § a a fennebb esetelt kihágások elkövetőit 3, esetleg 8 napi elzárással és 20 frt bírsággal rendeli megbüntetendőknek, hason büntetés lévéen mérendő arra is, a ki temetőt, nyilvános sétányt, kertet, utmelletti vagy más ültetvényt, azok kerítését, világításra szolgáló lámpát, utmutatót, mértföldjelzőt, tilalomtáblát, megrongál vagy bemocskol. Zombor, 1881. június 6-án. Czedler János s. k. rendőrfőkapitány.

Hirdetmény. A hatósági hirdetések alig hogy fel- és kiragasztatnak, gonosz kezek által rendszeresen már a következő éjen megrongáltatnak, letépetnek. A mult évi szeptember 1-én életbeléptetett 1879. évi XL. törvényeik 47. § a azt rendeli, hogy az, a ki a hatóságoknak nyilvánosan közvé tett rendeletét vagy hirdetését megrongálja, leszakítja, 8 napig terjedhető elzárással büntetessék. Szolgáljon ez figyelmeztetésül az illetőknek, mely alkalomból a jobb érzékű lakosokat arra kérem meg, miszerint az esetelt kihágás elkövetőit, ha azokról tudomást vesznek, szívesen elbánás végett nekem feljelenteni sziveskedjenek, valamint hogy a rendőri közegek is utasítottak a kihágókra szigoruan felügyelni. Zombor, 1881. június 6-án Czedler János s. k. rendőrfőkapitány.

A budapest-zimonyi vasut kiépítésére vonatkozólag kötött szerződést 18-án délután írták alá az osztrák tartománybank és a Fives-Lille cég egyrészlől, s Schwarz és Gregersen építési vállalkozók másrészlől. A vállalkozók most darabonként kezdik meg a vonal kiépítését és pedig a budapest-zabodkai vonalrészszel, melynek törvény értelmében 1882. október 15-ig kell kiépíttetnie. Az egész vonal 3 részre fog felosztatni.

Szerkesztői üzenet.

Lovrics Ezekiel Gyula urnak. Ön Nemesi pénzügyőrt egy „Nyilt tőr” rovatba szant beüldött cikkében utonállásról és garázdaságról való, mint mondja, saját felelősségére. — Mi ennek hosszú leírását és a pénzügyőri biztos elleni kifakadásait nem találjuk közérdekűnek; azért felelősségére se közöljük. Mert e lap tartalmának személyeskedés nélkül is közérdekű tartalmaért meg mi vagyunk a felelősek. Jelentse föl azt az urat a biztosságnal, vagy ha nyilvánosan garázdálkodik, a kapitány-ságnal; ilyes pörökben azok az első illetékes fórumok, nem a helyi sajtó.

Pajó. Szabadka. Ami jó, mindig jókor jön. Kérem. Kérem azon szives levelezőim, akik javításra szorulónak érzik a fogalmazványukat, ne sajnálják az ivot felébe tőni s az egyik felét tisztán hagyni. Sok levél azért marad kiadatlan, mert kijavítani nem lehet, átrím meg nem érdemes.

Markovich jogtanár életéhez remélhetőleg küldenek szives olvasóink öregebbjei adatokat.

Sincerus. Cikkében elég érvesen bizonygatja, hogy a magyar pártot, mielőtt jelöltet állított, meg kellett volna szavaztatni, hogy kitűnjék a többség párttagulata és hogy ezen pártly követése azután a kisebbségre nézve becsületbeli kötelességnek lett volna kimondandó. Ervei azonban tarthatatlanok mindjárt, ha megvondoljuk, hogy ugyanez az eljárás most három éve... ott a Vadászúrt udvarán... a Barthal és Koozár párt között se vezetett eredményre. Egyébiránt multkori első cikkünkben erre is megfelleltünk.

NYILTÉR. *)

MATTONI-féle

GISSHÜBLI

legtisztább égvényes savanyúvíz.

Főraktár: Magyarországi részére

Mattoni és Wille, Budapest.

(Diana-fürdő-épület).

MATTONI-féle

**BUDAI KIRÁLY
KESERÜFORRÁSOK**

Deák Ferencz-forrás. Hunyady Mátyás-forrás,

Szt.-István-forrás, Gróf Széchenyi István-forrás

Mattoni és Wille, Budapest.

Kapható minden gyógyszerárban és ásványvíz-kereskedésben.

*) Az e rovatban közlőttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő: **Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.**

Laptulajdonos és kiadó: **Bittermann Nándor**

HIRDETÉSEK.

AVIS
für Besitzer von
DRESCHMASCHINEN.

In der Eisenhandlung

„ZUM ANKER“

in ZOMBOR, Hauptgasse Nro 164.

Permanentes Lager von:

Englischen Maschinen-Riemen,

Spiral-Saugschläuchen,

GUMMISCHLÄUCHEN,

Wasserdichten Hanfschläuchen,

Trommelschienen aus Stahl,

MANOMETER,

Locomobil-Siederöhren,

Rohrdicht-Maschinen,

Kesselrohrbürsten aus Stahldraht,

LOCOMOBILWINDEN,

Wasserstandsglasern,

LIEUVAIN und HAVRAIS-SELBSTÖLER.

Antifictions Lagermetall,

GUMMIPLATTEN,

GUMMISCHNÜREN,

Wasserstandsringen,

Whitworth'schen Schneidkluppen,

VORSTECKSPINTEN.

Muttern, Unterlegscheiben,

Riemen-Verbindungsrieten,

RIEMENSCHRAUBEN und SCHNALLEN.

Schmelztiegel, Schlagloth,

Kesselsteinmasse zur Zerstörung des Kesselsteines,

KÖHLEN-HEITZSCHAUFELEN,

I^a MASCHINENÖHL (nur in Gebinden à 100 Kilo).

Brieflich oder telegrafisch einlaufende Aufträge werden sofort ausgeführt.

JOHANN RAICHL,

Bei telegrafischen Aufträgen genügt die Telegramm-Adresse

„RAICHL ZOMBOR.“ 6-6

ad 1464.

k. i. 1881.

Pályázati hirdetés.

Az üresedésbe jött Szántova, Dantova és Béreg községi körorvosi állomás betöltésére, melyre nézve a választás mult hó 29-ik napjára immár kitűzve volt és elhalasztott, ezennel újabb pályázat nyitattik — és a választás határideje folyó június hó 26-ik napjának délutáni 3^{1/2} órájára kitűzetik.

A tisztai állomást elnyerő nevezett három községtől összesen 500 frt évi fizetés és esetenként 20 kr. látogatási díjt nyer.

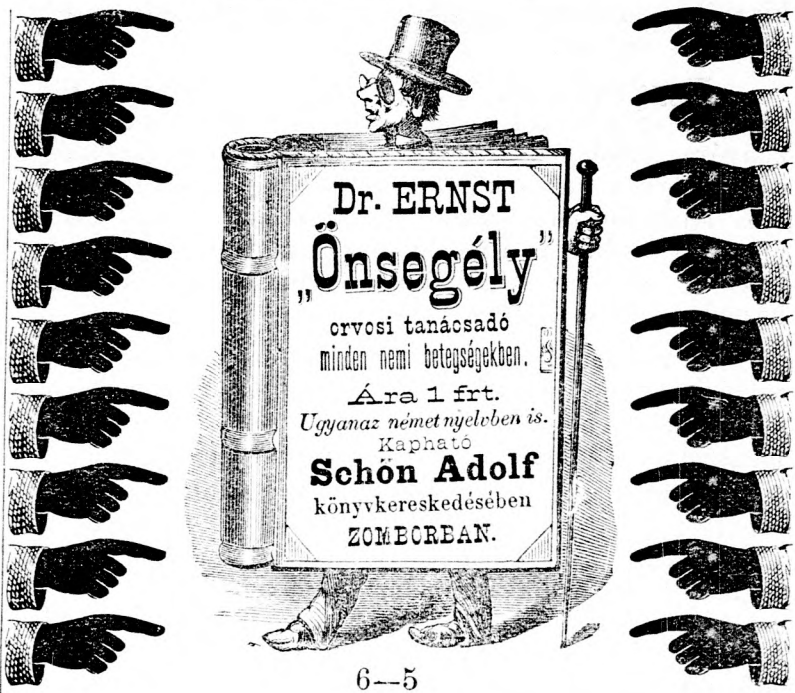
Pályázni óhajtok felhivatnak, hogy az egészségügyi törvény értelmében és a hazai magyar nyelven kívül a dalmát nyelv ismeretét tanúsító bizonyítványt nyelvi felszerelt pályaműveiket mondott határideig alulirt szolgabírósnál nyújtsák be.

Szántován, 1881. évi június hó 2-án.

Késmárky Béla s. k.,

szolgabíró.

2-2

72. szám.

isklszk. 1881.

Pályázati hirdetés.

Zombor szab. kir. város róm. kath. iskolaszéke részéről egyik külvárosi osztály tanítói állomására pályázat hirdettetik, mely f. évi szeptember 1-én lesz elfogalando.

Javadalma: a) a mindennapi tanításért 500 frt évi rendes fizetés; b) az ismétlő iskola tartásáért 63 frtnyi pótlék.

Csak okleveles, magyar- és dalmát nyelvben teljesen jártas tanítók vagy tanítónők pályázhatnak, s azon esetben, ha tanítónő lenne megválasztva, ez köteles a női kézimunkákban is külön díj nélkül oktatást adni.

Ugyanez alkalommal pályázat nyitattik egy — esetleg két tanyai vegyes osztály tanítói állomásra is, mely 300 frtnyi évi fizetés, egy szoba és konyhából álló lakás, 8 köbméter tüzfűtő járó általán és 500 □ ölü konyhakertből álló javadalmazással van ellátva, és f. évi október hó 1-én lesz elfogalando.

Itt is csupán okleveles, magyar és dalmát nyelvben teljesen jártas tanítók, vagy tanítónők pályázhatnak azon megjegyzés mellett, hogy az ismétlő iskolákért külön díj nem jár.

Minden esetben a végleges megerősítés csak egy évi sikeres működés után fog megtörténni.

A folyamodványok kellőleg felszerelve (melyekhez az eddigi működést kimutató bizonyítványok is csatolandok) legkésőbb ez évi július 15-ig a zombori róm. kath. iskolaszékre címezve alulírtthoz Zomborba (Bácsmegeye) küldendők.

Kelt Zomborban, 1881. évi május hó 23-án tartott iskolaszéki ülésből.

Szláry Ferenc s. k.

iskolaszéki jegyző.

Fejér Gyula s. k.

apát-plébános iskolaszéki elnök.

3-2.

Ház és földbirtok eladása.

Zomborban az apatini utca sarkán a »Vadászkürt« szálloda átellenében levő kényelmes lakház 391 ³/₁₂ □ öl beltelekkel, továbbá a város közelében a monostorszeghi úton fekvő 31 ¹³²¹/₁₈₀₀ kataszteriális hold első osztályú szántóföld szőlővel, szép kerttel és jó szállásépülettel **szabadkézből eladó** vagy az utóbbi haszonbérbe is adatik.

Bővebb értesítést ad a tulajdonosnő: **Latinovics szül. Strilich Mária Baján** vagy szivességből **Barthal József Zomborban.**

3-2

Zombor, Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából

DR. DÖRJ FERENC
magyar királyi honvéd főorvos
fogászati műtétéket
eszközöl és **műfogakat** készít **amerikai**
módszer szerint naponként d. e. 10-től 1-ig,
d. u. 2-től 5-ig. 10-2
(Bakik Baján Schlieser-féle házban „Borók” vendéglője mellett).

A főutca és Deák-körút sarkán levő, volt Horváth, jelenleg **Falcione Gusztáv-féle** házban az **első emeleti lakás f. évi november hó 1-től, esetleg 1882. évi május hó 1-től bérbe adandó.**

Bővebb felvilágosítást ad a tulajdonos.

Egyéves önkéntes tanfolyam.

(Budapesten, nagy-korona-utca 13. szám.)

Ezen tanfolyam célja ifjakat, kik mint egyéves önkéntesek kívánnak védkötelezettségüknek eleget tenni, előkészíteni a szükséges vizsgálat letételére, mely által képzettségüket igazolják. **A legközelebbi ily tanfolyam 1881. július 1-én veszi kezdetét, és hat hón át fog tartani.** Hogy a résztvevők hivatásokban gátolva ne legyenek, az előadások az esti órákban tartatnak. A vizsgálatot **magyar, német és horvát nyelven** lehet letelni.

Névandékek az intézet igazgatósági irodájában történnek. Ertesítőt kívánatra ingyen.

4 3

Az igazgatóság.

Egy jó karban levő

ZONGORA

jutányos áron eladó (Belváros, Erzsébet körút 253. szám)

3-2

Buday Etelkánál.

Mittel gegen Hausschwamm & feuchte Wände.

Mein Dr. H. Zereuers *Antimerulion* ist das einzig sicherste Mittel gegen Hausschwamm, Fäulnis, der Pilzbildung in Brauereien & Weinkellern. Unentbehrlich zur Imprägnierung alles Holzwerks. Gleichzeitig empfehle meine Feuer- und wetterfeste Wasserglasfarben. Solide Droguengeschäfte werden noch als Niederlagen gesucht.

Chem. Fabrik, GUSTAV SCHALLEHN,

Wien X. Bezirk. 6-5

BIRTOK-ELADÁS.

Zombor város határában, a város közvetlen közelében, a bajai országot mellett fekvő id. Trischler Xav. Ferencz tulajdonát képező, első osztályú 120 láné szántóföld, teljesen jókarban levő gazdasági épületekkel, kerttel, gyönyörű gyümölcsös s szállóval együtt **szabad kézből eladó** avagy több évre haszonbérbe kiadó.

Bővebb értesítést ad: **Dr. Alföldi Gedeon** kir. közjegyző. Zomborban. 3-1.

IV.

Egyes szárn

aki alaptal
tolni való
Azt u
pénzt adun
rendelkez
ség terhe
Ha ad
teremtette
nak; az el
ben is hag
kerül anna
gyenek ni
ellátásra, g
mentesítés
juk, hogy
hiába költ
het. A bec
rásbírósgá
tallal nem
hogy a ko
golja; hog
mit. Ha m
adója, akk
felső állásig
Pedig
sincs, aki n
akármiféle
nélkül járha
akar, hogy
akkor nem
fejlesztése,
kozása érde
lyek tán s
a majális va
dási szaporu
Hála is
tudja megyé
iparunk, fő
a miveltebb
sabb eszkö
lunk és a r
konkurenciá
bennünket.
tunk zongor
nultunk fino
a nagyobb j
terményeket
Tehát a
mivelésileg
az ezen szak
szakiskolák
dig az orszá
talanul elszá
előtt, minde
hogy se mag
tunkból nem
élhetésünkh
zeteket létes
Hanem
közszenvedél
mézesmadzag
huzgálja a n
nem keresve
kasszából ez
milyen szárn
bet adni a k
vesebb legye
hában akárm
Persze
gadni, hogy